

Inhoud

Inleiding 11

Deel 1. Problemen

1. Zorg en de taal 19

Het werk-woord 'zorgen' 20 - Zorg als praktijk 23 - 'Bezorgd' en 'zorgelijk' 24 - Zorg als houding: 'zorgzaamheid' 26 - Zorgvuldigheid 27 - Zorg als een kwaliteit van handelingen 28 - Is zorg een 'ding'? 30 - De taal van de zorgsector 31

2. Zorg en politiek 35

Politiek, taal en macht 37 - De redenen voor een brede definitie van zorg 39 - Tronto's definitie van zorg 41 - Ethiek en politiek van de zorg 43 - Drie benaderingen van politiek en zorg 45 - De problemen van een politiek van de zorg 48

3. Zorg en het menselijk bestaan 53

Het menselijk bestaan als Da-sein 55 - Zorg en tijd 57 - De zorg voor anderen 59 - Heideggers betekenis voor de filosofie van de zorg 60 - Vorm en inhoud van zorg 61 - Bestaan en intersubjectiviteit 64 - Natuur en zorg 65 - Zorg en ethiek 67

Deel 2. Theorie

4. De formele analyse van zorg 73

'Zorgen dat' en 'maken dat' 74 - Het ingebedde en omvattende karakter van zorg 75 - Aandacht 77 - Kwetsbaarheid 80 - Zorg en zin 82 - De noodzaak van een zorgopvatting 83 - Zorgen voor levende wezens 86 - Zorg en het goede 88 - Zorg en onvoltooidheid 88 - Zorg als houding 90 - Conclusies 91

5. De zorg voor anderen:

De inhoudelijke analyse van zorg (1) 95

- Mensen en personen* 97 – *Sociale en politieke noties van persoon-zijn* 99
 – *De individuele notie van persoon-zijn: zorg door de tijd heen* 102 –
De variëteit aan zorgrelaties 107 – *Ervaring, betekenis en theorie* 110

6. De zorg voor dieren, natuur en milieu:

De inhoudelijke analyse van zorg (2) 114

- Zorg en de menselijke ervaring met dieren* 115 – *De ervaringen van dieren* 117 – *Zorg voor dieren in het wild* 120 – *Milieuzorg en natuurzorg* 123 – *De zorg voor planten* 126 – *Intrinsieke waarde, prudentie en praktijk* 129

7. De zorg voor instituties, dingen en praktijken:

De inhoudelijke analyse van zorg (3) 134

- Zorg voor instituties en zorg voor individuen: holisme en individualisme* 135
 – *Zorg voor instituties: doel en inhoud* 138 – *De zorg voor de dingen: de materiële inbedding van zin en betekenis* 142

8. Zorgethiek 147

- Zorg en de algemene maatschappelijke moraal* 148 – *Speciale relaties* 150
 – *De uitbreiding van de morele kring naar dieren* 152 – *Levenskunst en de zorg voor het zelf* 153 – *Kenmerken van de zorgethiek* 155 –
Zorg, welzijn, autonomie en rechtvaardigheid 158 – *De methodische status van de zorgethiek* 160

Deel 3. Praktijk

9. Zorg en regels 173

- Het karakter van regels* 175 – *De spanning tussen zorg en regels* 177 –
De positieve relatie tussen regels en zorg: de zorg voor onze morele identiteit 179 – *Regels als kader voor zorg* 180 – *Zorg als bron van regels* 181 – *Een tweede blik op regels: constitutieve regels* 182 –
Een derde blik op regels: integratie van regels en zorg in de omgang met kwetsbare personen 185 – *Het normen-en-waardendebat en de zorgethiek* 187

10. Zorg en macht 192

- Vadertje Stalin en Moeder Teresa* 193 – *Politiek, macht en zorg* 196 –
Politiek en de economie van de zorg 198 – *De kwaliteit van de zorg* 202
 – *Bio-politiek* 203 – *Zorg als perspectief op de politiek* 204

II. Zorg en rechtvaardigheid 207

Van tweestemmigheid naar polyfonie 208 – *Centrale vragen van rechtvaardigheid* 213 – *Representatie en rechtvaardigheid* 217 – *Uitgangspunten van zorg in de politiek* 220 – *Enkele opmerkingen over vrouwenemancipatie, multiculturalisme en ouderenzorg* 222

Epiloog 229

Noten 231

Literatuur 245

Index 249